

ZŠ MICHÁLKOVICE

Základní škola Ostrava-Michálkovice, U Kříže 28,
příspěvková organizace, 715 00 Ostrava-Michálkovice

☎ 596 231 614, mobil: 731 152 578, IDDS: t8gy4tc, e-mail: sekretariat@zsmichalkovice.cz

---

Krizový plán

při řešení projevů rizikového chování u žáků

ZŠ U Kříže 166/28, Ostrava-Michálkovice

Metodický pokyn

- Tento metodický pokyn stanoví postup všech pedagogických pracovníků ZŠ U Kříže 28, Ostrava – Michálkovice při řešení projevů rizikového chování u žáků a vychází z pokynů MŠMT:
- - Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 se všemi přílohami
- 1. návykové látky, 2. rizikové chování v dopravě, 3. poruchy příjmu potravy, 4. alkohol, 5. syndrom CAN, 6. školní šikanování, 7. kyberšikana, 8. homofobie, 9. extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, 10. vandalismus, 11. záškoláctví, 12. krádeže, 13. tabák, 14. krizové situace spojené s násilím, 15. netolismus, 16. sebepoškozování, 17. nová náboženská hnutí, 18. rizikové sexuální chování, 19. příslušnost k subkulturám, 20. domácí násilí, 21. hazardní hraní, 22. dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS

Legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými toxikomaniiemi a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005Sb.

NÁVYKOVÉ LÁTKY – OPL

omamné a psychotropní látky
užívání lze považovat za rizikové chování, na kterém se podílí mnoho faktorů, které ovlivňují rozvoj osobnosti a uplatnění mladého člověka v životě

Nalezená látka v prostorách školy:

- zajistit a nepodrobovat testu
- informovat vedení školy, metodika prevence, Policii ČR (v případě prodlevy – pomocí latexových rukavic vložit do obálky, přelepit, opatřit razítkem, napsat datum, čas, místo nálezu a uschovat ve školním trezoru)

Nalezená látka u žáka

- zajistit a nepodrobovat testu
- informovat vedení školy, metodika prevence
- sepsat stručný záznam s žákem, u kterého byla látka nalezena (datum, čas, jméno + podpis žáka, v případě odmítnutí podpisu, toto zapsat)
- informovat Policii ČR, v případě intoxikace volat lékaře
- informovat rodiče, popř. doporučit odbornou pomoc
- vyvození sankcí

Návykové látky - drogy

Krádeže jsou protiprávním jednáním. Přesahuje-li škoda 5000 Kč, jedná se o trestný čin. Je-li škoda nižší, jedná se o přešupek, s výjimkou případu, kdy došlo k použití násilí (vylovení zámku apod.) – trestný čin.

1.

Přítomný pedagog zajistí podezřelou látku. V žádném případě ji netestuje.

2.

Informuje o nález školního metodika prevence a zástupce ředitele školy.

3.

Pedagog odvede žáka ke kabinetu ŠMP a zůstane s ním do příchodu ŠMP.

4.

Pedagog a zástupce ředitele látku uloží do obálky, zalepí a opatří podpisem a razítkem školy, uvedou čas, datum a místo nález. Uloží do trezoru.

5.

ŠMP provede s žákem intervenční pohovor. V případě intoxikace zavolá lékaře. Poskytne případně rodičům informace o odborné pomoci.

6.

Zástupce ředitele informuje Policii ČR a zákonné zástupce.

7.

ŠMP provede písemný záznam, do nějž uvede vyjádření všech zúčastněných. Záznam uloží do své agendy. Třídní učitel vyvodí sankce.

RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ

takové jednání, které vede k dopravním kolizím a následně k úrazům či úmrtí

Dělíme:

1. stupeň základní školy – chodec, cyklista a cestující hromadnou dopravou
2. stupeň základní školy – cyklista v městském provozu

podle typu rizikového chování:

1. rizikové chování způsobené vlivem návykových látek (alkohol a jiné drogy)
  2. rizikové chování způsobené neznalostí dopravních předpisů
  3. rizikové chování způsobené osobnostními faktory (agresivní jednání, vyhledávání vzrušujících zážitků, depresivita, přeceňování vlastních schopností
- výlučná komunikace s rodiči
  - případné akce orientované na zvýšení kompetencí dítěte v dopravním systému (ideálně dle informací od rodičů, v jakých dopravních situacích se jejich dítě pohybuje)
  - výjimečně kontaktovat policii, a to zejména v případě, kdy jsme svědky aktivit dětí, které mohou vést k dopravním nehodám

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

mentální anorexie, mentální bulimie

- vhodná je včasná intervence(interaktivní programy, všeobecné aktivity, zájmy)
- učitel není terapeut – zprostředkuje dítěti a rodině zpětnou vazbu o jídelních zvyklostech, předchází šikaně pro fyzický vzhled a výkon
- **doporučit** popř. zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem
- **informovat** pediatra, rodiče (když dítě výrazněji hubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací – stačí info od vrstevníků, sebepoškozuje se)

ALKOHOL

je nejrozšířenější návykovou látkou v Evropě, v České republice je možné podávat a prodávat alkohol zletilým osobám, tj. od 18 let věku

- informovat rodiče v případě, že má dítě závažnější problém(pokud rodič nespolupracuje, obracet se na specializovaná zařízení, OSPOD)
- vhodné je informovat dětského lékaře

SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE – CAN

syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte je pro naši společnost nepřijatelná

- rozhovor s žákem (učitel se pokusí o osobní kontakt)
- obrátit se na PPP(pokud se nedaří komunikovat se žákem)
- pozvat si rodiče, aby okomentoval problémy
- kontaktovat odborníky – OSPOD, Policie ČR (oznámení trestného činu dle paragrafu 198 trestního zákoníku – týrání svěřené osoby)

Šikana

Způsob chování umožňující většinou v bezprostřední komunikaci fyzickým a psychickým týráním druhých získat pocit převahy, moci či určité výhody.

1. Případ je okamžitě oznámen řediteli školy, školnímu metodikovi prevence a výchovnému poradci.
2. Je proveden diskrétní rozhovor s oznamovatelem nebo obětí šikany, případně je vyhodnocen vzkaz ze schránky důvěry.
3. Budou nalezeni svědci a vedeny individuální rozhovory. V žádném případě nesmí dojít ke konfrontaci oběti a agresora.
4. Oběť je chráněna před konfrontací s agresorem, který do posledního okamžiku nezná její identitu.
5. Vyslechnout oběť, neřešit problém před třídou. Spojit se s rodiči s oběti, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany, požádat o součinnost.
6. Bude veden rozhovor s agresorem a proveden zápis.
7. O šikaně budou informováni rodiče agresora, stejně tak o sankčních dopadech jednání – napomenutí, důtka, snížená známka z chování.
8. V případě potřeby bude poskytnuta oběti a agresorovi odborná pomoc. Z důvodu nápravy je pracováno s celým kolektivem třídy.

Kyberšikana

Nastává, je-li žák vystaven některé z forem soustavného obtěžování nebo napadání přes internet, mobilní telefon nebo přes sociální sítě (facebook),

1.

Pedagog informuje třídního učitele, ředitele školy, školního metodika prevence a výchovného poradce.

2.

Věc je projednána se zákonnými zástupci oběti s cílem eliminovat možnosti přístupu oběti k agresorovi.

3.

Je-li agresor neznámý, je doporučeno chovat se dle pravidel bezpečného pohybu na internetu

4.

Je-li agresor znám, jsou kontaktováni jeho zákonní zástupci a informováni o trestním postihu z toho vyplývajícím.

5.

Došlo-li k činu na půdě školy, jsou vůči agresorovi vyvozeny sankce dle školního řádu.

6.

Došlo-li k činu mimo půdu školy, je záležitost předána Policii ČR nebo orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

7.

Agresor je požádán o odstranění obsahu ze sítí a zařízení

8.

Problematika kyberšikany je bez uvedení konkrétních detailů projednána s třídním kolektivem.

HOMOFOBIE

postoje a chování vyjadřující nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou

- méně výrazné projevy homofobie řeší pedagog sám za pomoci školního metodika prevence, školního psychologa či odborníka z některé nevládní neziskové organizace
- závažnější formy řešit s pomocí PPP
- při podezření na spáchání trestného činu kontaktovat Policii ČR

EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFOBIE, ANTISEMITISMUS

- vyrozumět **rodiče** v případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účast žáka v konsistentní extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým xenofobním anebo antisemitským podtextem
- vyrozumět **policii** v případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost (např. opakované rasistické verbální výpady se závažnými dopady na psychiku terčů takových výpadů apod.) a na takto motivované vážnější formy násilí

Vandalismus

Podmínky zacházení se školním majetkem jsou zakotveny ve školním řádu.

1.

Způsobí-li žák škodu a je ochoten a schopen škodu opravit, je preferována oprava svépomocí.

2.

Způsobí-li žák škodu a není ochoten nápravy, kontaktuje TU zákonného zástupce a pokusí se s ním dohodnout způsob nápravy či náhrady škody.

3.

Není-li zákonný zástupce ochoten škodu nahradit, kontaktuje ředitel školy Policii ČR s podezřením na spáchání přestupku či TČ majetkové povahy.

4.

Pokud se jednání opakuje a výchovná opatření nemají účinek, metodik prevence ohlásí skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Záškoláctví

Neomluvená absence žáka. Přestupek žáka, kterým úmyslně zanedbává návštěvu školy.

1.

Třídní učitel eviduje absenci žáků. V případě vysoké neomluvené absence informuje ředitele školy, metodika prevence, zákonné zástupce.

2.

Při absenci do 10 hod. zve třídní učitel zákonného zástupce, zjistí důvod nepřítomnosti, informuje o důsledcích, provede zápis a předá jej ŠMP

3.

Při absenci nad 10 hod. svolává ředitel školy vých. komisi, provede zápis z jednání, vyvodí sankce dle šk. řádu. ŠMP, ŘŠ a TU uloží záznam své agendy.

4.

Při absenci nad 25 hod. ŠMP zasílá oznámení na obecní úřad s příslušnými dokumenty (jednání se ZZ, zápisy pohovorů, vyjádření VP, ZZ).

Krádeže

Krádeže jsou protiprávním jednáním. Přesahuje-li škoda 5000 Kč, jedná se o trestný čin. Je-li škoda nižší, jedná se o přestupek, s výjimkou případu, kdy došlo k použití násilí (vylomení zámku apod.) – trestný čin.

1.

Přítomný pedagog zjistí pohovorem s poškozeným okolnosti krádeže a odhadovanou výši škody. Krádež se vždy hlásí řediteli školy.

2.

Pedagog předá věc školnímu metodikovi prevence a výchovnému poradci.

3.

ŠMP sepíše stručný zápis s vyjádřením žáka. Zápis bude založen v agendě ŠMP.

4.

Ředitel, po konzultaci s ŠMP, informuje orgány činné v trestním řízení.

5.

Je-li znám pachatel, je s ním veden školním metodikem a výchovným poradcem pohovor s cílem zjistit motivaci jeho činu.

6.

U náhrady škody by měla být preferována náhrady škody mezi poškozeným a pachatelem.

7.

Třídní učitel informuje zákonné zástupce (u poškozeného ihned, u pachatele pro prošetření), popř. orgán sociálně-právní ochrany dětí

Tabák

Užívání tabákových výrobků, elektronických cigaret a vodních dýmek je ve vnějších i vnitřních prostorách školy přísně zakázáno.

1.

Zabránit dalšímu užívání tabákových výrobků nebo elektronických cigaret na půdě školy.

2.

Tabákový výrobek nebo elektronická cigareta je žákovi zabavena a informována ŠMP

3.

ŠMP sepíše stručný zápis s vyjádřením žáka. Zápis bude založen v agendě ŠMP.

4.

Třídní učitel informuje písemně zákonného zástupce žáka.

5.

V závažných případech, zejména dochází-li k opakování, informuje třídní učitel orgán sociálně právní ochrany dítěte.

6.

Z konzumace tabákových výrobků a užívání elektronických cigaret na půdě školy jsou vyvozena příslušná kázeňská opatření dle školního řádu.

KRIZOVÉ SITUACE SPOJENÉ S NÁSILÍM

přicházejí s vnějšího i vnitřního prostředí

1. vnitřní prostředí – řešení konfliktů neadekvátním způsobem, zejména šikana, vandalismus a další, útok na školu ze strany dětí, případně ze strany pedagogů

2. vnější prostředí – řešení konfliktů neadekvátním způsobem, násilí způsobené osobou, která navštívila školu – obvykle rodič, rodiče žáka nebo osobou, která vnikla do školy a ohrožuje školu násilím nebo jinými prostředky, které mohou ohrozit všechny ve škole

Faktory posilující násilné chování:

-fascinace mediálním násilím, zbraně, výbušniny

-snížená schopnost lítosti

-hrubé chování k ostatním lidem a zvířatům

-nedostatek pozitivních vztahů k dospělým a ke škole

-onemocnění spojená s možnými ataky násilného a nekontrolovaného jednání

Spolupráce s rodiči, školním psychologem, odborníky ŠPP a PPP. Součástí jsou i pravidla pro komunikaci s médii.

Pedagog vytváří ve školním prostředí zázemí klidu a důvěry.

Netolismus

Závislost na tzv. virtuálních drogách (počítačové hry, sociální sítě, internetové služby (chaty), televize, mobilní telefony aj.)

1.

Může se projevovat narušením vztahů, zhoršením prospěchu (nezbývá čas na učení), unavenost (hraje dlouho do noci), ztráty kamarádů (vymění je za virtuální), zvýšená agresivita (spojené především s nemožností být on-line)

2.

Učitel nabídne adekvátní pomoc žákovi, popř. rodičům.

Sebepoškozování

Komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze chápat jako nezralou odpověď na akutní nebo chronický stres.

1.

Posoudit aktuální riziko závažnosti sebepoškození a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě do spádového psychiatrického zařízení.

2.

Kontaktovat rodinu

3.

Předat dítě školnímu psychologovi, popř. využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny.

4.

Nastavit hranice a pravidla na půdě školy, např. pravidlo, že žáků může za učitelem přijít kdykoliv, když pociťuje nutkání poškodit se.

5.

Ohlašovací povinnost vůči PČR se netýká přímo sebepoškozování, ale problémů často SP doprovázejících.

NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ

kult, sekta - určitou ohraničenou sociální skupinu, jejíž členové sdílejí ideologický koncept, jehož prostřednictvím se skupina vymezuje vůči svému okolí, a dochází při tom k postupné sociální izolaci, manipulaci a ztrátě soukromí.

u každého podezření o výskytu daného jevu informovat:

- ředitele, rodiče, třídního učitele
- ŠPP (školní psycholog, ŠMP, výchovný poradce, speciální pedagog), PPP, SVP, Policie ČR, Linka důvěry
- zachovat si chladnou hlavu, vyhnout se nepřiměřenému tlaku na žáka
- pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a nezanedbává péči, není možné ovlivnit zapojení dítěte
- v případě spáchání trestného činu obrátit se na orgány činné v trestním řízení, popř.na OSPOD

RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

předčasný začátek pohlavního života, také zvýšená konzumace pornografie před 15. rokem života, vysoká frekvence pohlavních styků, náhodné známosti, promiskuita, prostituční chování

Základní strategie – brát každé sdělení dítěte vážně a umět se orientovat v daném tématu

Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte.

Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit na OSPOD nebo na Polici ČR.

Další možnost, jak anonymně ohlásit zjištěné násilí na dětech, nabízejí internetové stránky <http://www.protikorupcni-linka.cz/cs/Obecna-temata/Nasili-na-detech/>.

PŘÍSLUŠNOST K SUBKULTURÁM

inklinuje od cca 13. roku života a vytváří předpoklad pro budoucí tvorbu vlastní identity v rámci společnosti

- může jít o anarchismus, Emo, Gothic/Witch, Hip-hop, Punk, Ska/Reggae, síťové PC hry, Skinheads
- nenechat se zmást vzhledem
- snažit se akceptovat příslušnost žáka k subkultuře (nezesměšňovat, nekomentovat)
- kritizovat chování, nikoliv subkulturu
- snažit se dovědět něco o subkultuře
- řešit projevy rizikového chování společně s rodiči a poradenským zařízením
- při podezření na trestný čin obrátit se na orgány činné v trestním řízení, hlášení na OSPOD

DOMÁCÍ NÁSILÍ

je netypickou formou rizikového chování pro školní prostředí

- pokud se dítě svěří nebo pedagog zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchaném na dítěti(podvýživa, modřiny aj.) :
- provést diskrétní pohovor s dítětem (ten, komu dítě důvěřuje)
- provést zápis sdělení
- kontaktovat OSPOD, SVP
- pokud domácí násilí splňuje skutkovou podstatu trestného činu – oznámit Polici ČR a OSPOD

HAZARDNÍ HRANÍ

je jednání, které vyžaduje nevratné investice s vidinou zisku založené na náhodě nebo jiném nejistém výsledku (losy, tomboly, sázky, sázkové hry v kasinu, on – line hazardní hry, výherní hrací přístroje,..)

- identifikovat problém, citlivě na něj reagovat – nebagatelizovat ho
- zmapovat situaci ve třídě – názory, informace
- informovat rodiče žáka při osobním setkání
- poskytnout podporu v rámci ŠPP
- při vážném či odůvodněném podezření informovat OSPOD
- při podezření na spáchání trestného činu (krádež, podvod, ublížení na zdraví aj.) v souvislosti s hazardním hraním, informovat ředitele a ŠPP, vyhotovit zápis a obrátit se na Policii ČR
- v následné intervenci se obrátit na oblastního metodika prevence, který může poskytnout metodickou pomoc

DODRŽOVÁNÍ PRAVIDEL PREVENCE VZNIKU PROBLÉMOVÝCH SITUACÍ TÝKAJÍCÍ SE ŽÁKŮ S PAS

porucha autistického spektra

- ředitel určí pedagoga (výchovný poradce, školní speciální pedagog, školní psycholog), který odpovídá za spolupráci se ŠPZ, v jehož péči je žák
- pověřený pracovník seznámí s diagnózou ostatní pedagogické i nepedagogické pracovníky, kteří budou s ním v kontaktu - vyhotoven zápis s podpisy všech zúčastněných
- pověřený pracovník úzce spolupracuje s tříd. učitelem, asistentem pedagoga a ŠMP, zajišťují kazuistické semináře, supervize pedagogického týmu
- úzká spolupráce s rodiči žáka o průběhu vzdělávání, změnách aktuálního zdravotního stavu, projevech rizikového chování, o náhlých nebo plánovaných změnách oproti standardu
- třídní učitel zohledňuje věk žáků při práci s kolektivem třídy
- třídní učitel po dohodě spolupracuje s dětským lékařem, psychiatrem, psychologem
- stanovení podmínek, kdy volat linku 155
- psychický či fyzický trest nepřipadá v úvahu